

muistio

AIKA: tiistai 16.6.2011 klo 13.00–15.45

PAIKKA: Vaasan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, Vaasanpuistikko 20 B 2. krs, neuvotteluhuone

Osallistujat:

Erkki Penttinen
Hilkka Sundqvist
Pirjo Wadén
~~Peter Granholm~~
Hanna-Maija Kokko
~~Alice Backström~~
Marjatta Kiviranta
~~Liisa Hiltunen~~
Tarja Paikkala
~~Kirsi Louhi-Timmerbacka~~
Katja Kurunsaari
Varpu Rajaniemi
Seija Ollila
Marjo Hannu-Jama
Maritta Vuorenmaa
~~Raimo Koivisto~~
Tony Pellfolk
Arto Rautajoki
Tuula Mulju siht.

ASIAT:

- 1§ Kokouksen avaus ja läsnäolijat
- 2§ Esityslistan hyväksyminen
- 3§ Pöytäkirjan tarkistaminen
- 4§ Tiedotusasiat
- 5§ Pohjanmaan toimintasuunnitelma 2011–2012
- 6§ Pohjanmaan maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma 2011–2012: Hyvinvointi, kulttuuri ja sosiaalinen pääoma
- 7§ Sähköinen hyvinvointikertomus tietotuotannon kehittämiseksi
- 8§ Sosiaalialan osaamiskeskusjohtajien toimeksiantoon liittyvä raportti sosiaali- ja perusterveydenhuollon yhteistyömahdollisuuksista, toimintamalleista ja rakenteista
- 9§ Valtakunnallisen sosiaali- ja terveysalan eettisen neuvottelukunnan (ETENE) kysymys alueellisesta eettisestä toiminnasta
- 10§ Muut asiat
- 11§ Kokouksen päättäminen

Henkilökohtainen varajäsen:

~~Matti Paloneva~~
~~kehitysjohtaja~~
~~Yvonne Holming~~

~~Hannu Joutsela~~
~~Esko Kuoppala~~
~~Maija Nyystilä~~

~~Gunilla Jusslin~~

~~Virpi Hagström~~

~~Ulla Isosaari~~
~~Susanne Jungerstam~~

Etelä-Pohjanmaa
Seinäjoen ammattikorkeakoulu
020 124 5141
PL 412
60101 SEINÄJOKI

Keski-Pohjanmaa
Kokkolan kaupunki
06 828 9435
PL 43
67101 KOKKOLA

Pohjanmaa
06-325 2607
040-524 9933
Sarjakatu 2 C 2 krs
65320 VAASA

1§ Kokouksen avaus ja läsnäolijat

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja todettiin läsnäolijat.

2§ Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin.

3§ Pöytäkirjan tarkistaminen

Päätös: Hyväksyttiin 12.4. kokouksen muistio.

4§ Tiedotusasiat

- Sosiaalihuoltolain uudistamisen tilannekatsaus.

Arto Rautajoki kertoi uuden sosiaalihuoltolain valmistelusta ja sisällöistä. Laki on vielä varsin luonnosmainen. Lain valmistelu on avointa ja siihen on mahdollisuus vaikuttaa. Esim. kuulemistilaisuuksia on tulossa Helsingissä, Jyväskylässä ja Rovaniemellä ja näitä tilaisuuksia on mahdollisuus järjestää lisää.

Tavoitteena on saada vuoden loppuun mennessä aikaan yleislaki ja pyrkiä pois erillislaeista. Lakitekstiin on sisällytetty uusia käsitteitä esim. sosiaalinen hyvinvointi ja sosiaalityö painottaen rakenteellista näkökulmaa sekä turvallisuutta, osallisuutta. Laissa luettelaisiin avun ja tuen tarpeet, joihin ja elämäntilanteita joissa sosiaalihuollon on tarpeisiin vastattava. Avun ja tuen tulisi perustua tutkimustietoon. Avoimena on vielä esim. palvelun laadun turvaamiseen liittyvät asiat, tutkimuksen ja kehittämisen tietopohja sekä kielisäädökset. Vähän tarkempia tietoja esityksestä on vielä liitteessä 1.

- Osaamiskeskusten lausunto Ikälakiin (liite 2.)

Lausunnossa korostetaan tulevaa sosiaalihuoltolakia vahvana yleislakina, jossa eri väestöryhmien koskevia asioita korostetaan (osallisuus, moniammatillinen yhteistyö, palvelujen kehittäminen). Keskustelussa esille tuli osallisuus ja yhtenä mahdollisuutena nyt Pohjanmaalla suunnitteilla olevan vanhusten kansalaisraadın toteuttaminen.

- Sosiaalialan osaamiskeskukset ovat toimineet kymmenen vuotta. Juhlavuonna SONet BOTNIAn toiminnasta on tekeillä pienimuotoinen historiikki. Sosiaalitieto on juuri julkaissut ”juhlanumeron”, joka oli osallistujille jaossa kokouksessa.

- Uuden Kaste-ohjelman alueelliset johtoryhmät nimetään elokuussa

Päätös: Merkittiin tiedoksi

5§ Pohjanmaan toimintasuunnitelma 2011–2012

Pohjanmaan toimintasuunnitelmaa on täydennetty tulleiden kommenttien perustella. Pohjana on käytetty SONet BOTNIAn strategiaa, Sosiaalialan osaamiskeskusneuvottelukunnan toimintalinjoja vuosille 2010–2013, ohjausryhmän ehdotuksia toimintakertomuksen yhteydessä sekä joidenkin alueen toimijoiden kanssa käytyjä neuvotteluja. Toimintasuunnitelma sovitaan yhteen Pohjanmaan maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman ja sen työstämisen kanssa.

Esitys: Ohjausryhmä kommentoi Pohjanmaan toimintasuunnitelmaa ja esittää kolme keskeistä koh-
taa, joita arvioidaan toimintakauden lopussa.

Asian käsittely: Keskustelussa toimintasuunnitelmasta tuli esille korostettavia asioita ja painotuksia.
Keskustelun sisältöjä olivat seuraavat asiat:

- Sosiaalityön substanssissa erva-alueittaisen keskittämisen koetaan Pohjanmaan näkökulmas-
ta olevan liian kaukana.
- Sosiaalityön painotus otetaan kaikkiin substanssikehittämisen osa-alueisiin ja vahvistetaan
sitä määrätietoisesti.
- Sosiaalityön koulutuksen järjestäminen alueella lisätään toimintasuunnitelmaan. Vaasa-
johtoisesti neuvotellaan laajapohjaisesta yhteistyöstä sosiaalityön koulutuksen järjestämi-
seksi yhdessä Social och kommunalhögskolan vid Helsingfors Universitet sekä Kokkolan
yliopistokeskus Chydeniuksen (JY) kanssa.
- Sosiaalityöntekijöiden työkokoukset lisätään toimintasuunnitelmaan.
- Tutkimuksen kehittämisen tarve ja siihen tarvittava kehittämisen rakenne, joka on aluelä-
h-
töinen. Kehittämisen rakenteessa oleellista on kentän ja korkeakoulukentän vuorovaikutuk-
sen muistaminen.
- Kaste II:ssa Väli-Suomen järjestämissuunnitelmassa halutaan korostaa tietotuotantoa, joka
palvelee palvelujen kehittämistä. Uusi Kaste-ohjelma tullee sisältämään tietoperustan ja tie-
donhallinnan vahvistamiseen liittyviä toimia.
- Kaste II:ssa on valmisteilla osaohjelmia substanssikohtaiseen kehittämiseen ja tämä nostaa
substanssikohtaiset verkostot tärkeiksi.
- Tietotuotannossa korostettiin sosiaalialan työstä tulevaa tietoa ja tutkimustietoa.
- Toimintasuunnitelman arviointi ehdotettiin kohdistettavaksi seuraavien asioiden toteutumi-
seen ja kehittämiseen: 1. Osallisuus, 2. Sosiaalialan asiantuntemus sinänsä, 3. monialainen
yhteistyö ja sosiaalityön asiantuntemus siinä 4. Johtaminen

Sosiaalityön koulutuksen järjestämisestä keskusteltaessa Arto Rautajoki toi esille, että SOSNET-
verkosto on käynnistänyt sosiaalihuollon tutkimuksen ja koulutuksen kehittämistarpeita koskevan
selvitystyön. Tämä liittyy siihen, että sosiaalialan tutkimus ja koulutus saataisiin kehittämistarpei-
neen mukaan menossa olevaan lakivalmisteluun ja rahoitustarpeiden selvittämiseksi toteuttamista
varten. Tässä SOSNETin ja oske-johtajien yhdessä käynnistämässä selvitystyössä arvioidaan sosi-
aali-
huollon erikoistumiskoulutuksen ja käytännön opetuksen sekä toisaalta tutkimuksen tila ja ke-
hittämis- ja rahoitustarpeet mm. vertaamalla niitä terveydenhuollon vastaavaan toimintaan. Selvi-
tystyötä varten on asetettu valmisteluryhmä, johon kuuluivat SOSNETista (sosiaalialan tutkimus-
verkosto) Anneli Pohjola ja Mikko Mäntysaari sekä osaamiskeskusjohtajista Marja Heikkilä, Pirjo
Marjamäki ja Päivi Hiltunen. SOSNET on asettanut työtä varten selvityshenkilöiksi Martti Lähtei-
sen ja Pirjo Oinaksen. Tämä ns. Sosiaalialan evo-rahoitus voisi toteutuessaan tuoda mahdollisuuksia
rakentaa yhteistyötä maakunnassa jo toimivien merkittävien tahojen kanssa sosiaalialan tutkimuk-
sen ja koulutuksen kehittämiseksi. Keskustelun tiimoilta Varpu Rajaniemi toi keskustelussa esille,
että tällä hetkellä on työn alla lahjoitusprofessorin hankkiminen hyvinvointipalvelujen vaikutta-
vuuden arviointiin VY:lle.

Ajantasainen toimintasuunnitelma löytyy SONet BOTNIA:n verkkosivuilta
<http://www.sonetbotnia.fi/61.html>

Päätös: Täydennetään keskustelussa mainitut tarkennukset ja painotukset toimintasuunnitelmaan.

Kevään 2011 ohjausryhmän kokouksessa sovittiin, että Pohjanmaan ohjausryhmä kommentoi Pohjanmaan liiton maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmaa 2012–2013. Aluekehitysjohtaja Varpu Rajaniemi esitteli toteuttamissuunnitelman.

Esitys: Merkitään tiedoksi.

Asian käsittely: Todettiin, että Pohjanmaalla alueellisessa kehittämisessä hyvinvointi on noussut elinkeinoelämän yms. kehittämisen rinnalle oleellisenä asiana. Huolella valmisteltuun toteuttamissuunnitelmaan ei ollut lisättävää. Mahdollisia kommentteja voi lähettää Pohjanmaan liittoon 20.6. mennessä.

Toteuttamissuunnitelma löytyy Pohjanmaan liiton sivuilta <http://www.obotnia.fi/sv/binaryviewer.aspx?MediaID=4946> ja <http://www.obotnia.fi/fi/binaryviewer.aspx?MediaID=4945>

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

7§ Sähköinen hyvinvointikertomus tietotuotannon kehittämisessä

SONet BOTNIA järjesti 6.6. Kokkolassa työkokouksen sähköisestä hyvinvointikertomuksesta Hyvinvoinnin valtatie ja eHyte- hankkeiden kanssa. Työkokous liittyy sosiaalialan ja hyvinvointitiedontuotannon kehittämiseen päätöksenteon tukena. Sähköinen hyvinvointikertomus mahdollistaa systemaattisen tiedonkeruun päätöksenteon tueksi, kunnan vuosikellon mukaisesti. Se sisältää tietopaketteja myös indikaattoreista sekä alueellisesta ja paikkatiedosta (Indi ja ATH). Sosiaali- ja terveysalan uusi lainsäädäntö tullevat velvoittamaan kuntia hyvinvointikertomuksen laadintaan jossain muodossa.

Esitys: Ohjausryhmä arvioi hyvinvointikertomuksen tarvetta ja päättää työkokouksen järjestämisestä Pohjanmaalla.

Asian käsittely: Kokkolan työkokouksessa ei ollut kovin paljon osallistujia Etelä-Pohjanmaalta ja Pohjanmaalta. eHyte-hankkeen koordinaattori Anne Niska voidaan haluttaessa kutsua myös Pohjanmaalle esittelemään sähköistä hyvinvointikertomusta ja sen mahdollisuuksia. Hyvinvointikertomuksen rinnalla voidaan toteuttaa myös siihen liittyen talouden seuranta.

Päätös: Pohjanmaalla järjestetään työkokous syys-lokakuulla ja kutsutaan PPshp:n eHyte kehittämishankkeen koordinaattori Anne Niska esittelemään asiaa.

8§ Sosiaalialan osaamiskeskusjohtajien toimeksiantoon liittyvä raportti sosiaali- ja perusterveydenhuollon yhteistyömahdollisuuksista, toimintamalleista ja rakenteista

STM:n / sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunta on antanut toimeksiannon osaamiskeskusjohtajien alajaostolle. Siinä tehtävänä on arvioida ja jäsentää sosiaalialan näkökulmasta sosiaalialan osaamiskeskusalueittain sosiaalihuollon ja perusterveydenhuollon peruspalvelujen yhteisen kehittämisen mahdollisuudet ja toimintamallit. Sosiaalialan osaamiskeskusten tehtävänä on ollut laatia ehdotus perusterveydenhuollon yksikön ja sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan yhteistyörakenteista sekä alueellisella että valtakunnallisella tasolla

Sosiaalialan osaamiskeskusten neuvottelukunta on marraskuussa antanut osaamiskeskusjohtajien alajaostolle tehtäväksi jäsentää ja selvittää sekä tehdä ehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöstä ja yhteisen kehittämisen mahdollisuuksista. Kehitysjohtaja Arto Rautajoki esitteli raporttia.

Esitys: Ohjausryhmä kommentoi raporttiin liittyviä asioita.

Asian käsittely: Tehtävän taustalla ovat uudet strategiat ja ohjelmat sekä Paras-hankkeen kautta syntyneet laajemmat yhteistoiminta-alueet palvelurakenteineen ja lainsäädännön uudistuminen. Selvityksessä esille tulee näkökulmina esim. hallinto-organisaationäkökulma (alueellinen variaatio tarpeen mukaan vs. sairaanhoitopiirit, rahoituspohja, henkilöstö, tieteenala- sekä kehittämis- ja tutkimusnäkökulma. Uudistuksen tavoitteet liittyvät tarpeeseen yhteisestä tulevaisuuden kehittämisenäystä sosiaali- ja terveydenhuollossa, työelämän tukeminen, kestävän ja joustavan kehittämisrakenteen tarve sekä rahoitus. Uudistuksen toteutusta sosiaali- ja perusterveydenhuollon kesken esitetään raportissa kaksivaiheisena. Rautajoen esitys löytyy tarkempana liitteestä 3.

Pitkäjännitteisempi suunnittelu nähtiin hyväksi. Vaikka koosteessa eivät näy korkeakoulut, on sekä AMK- sekä yliopistoyhteydet on tuotu esille. Pohjanmaan maakunnissa näillä yhteyksillä on tärkeä merkitys ja tähän yhteistyöhön panostetaan erityisesti, koska varsinaista sosiaali-työn yliopisto-opetusta antavaa korkeakoulua alueellamme ei olekaan.

Ajan puutteen vuoksi aiheesta ei keskusteltu enempää, mutta aiheeseen palataan.

Päätös: Merkittiin tiedoksi

9§ Valtakunnallinen sosiaali- ja terveystalouden eettisen neuvottelukunnan (ETENE) kysymys alueellisesta eettisestä toiminnasta

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveystalouden eettisen neuvottelukunnan (ETENE haluaa kuulla sosiaalialan osaamiskeskusten näkemyksiä siitä, miten alueellinen eettinen toiminta Suomessa pitäisi järjestää (20.6.2011 mennessä).

Kysymykset kuuluvat:

1. Kuinka tarpeelliseksi koette alueellisen eettisen toiminnan järjestämisen?
2. Miten alueellinen eettinen toiminta tulisi teidän alueellanne järjestää?
3. Miten toivotte, että ETENE on toiminnassa mukana?

ETENE laajeni 1.9.2009 koskemaan sosiaalialan eettisiä kysymyksiä. Neuvottelukunta nimettiin 1.10.2010, ja sen jäsenet koostuvat tasapuolisesti sosiaali- ja terveystalouden edustajista. ETENEn on tullut pyyntöjä osallistua sosiaalialan alueellisen eettisen toiminnan kehittämiseen. Asia tuli esille sairaanhoitopiirien eettisten toimikuntien ja ETENEn työkokouksessa 3.6.2010. Muistio saatavilla www.etene.fi ->ETENEn toiminta ->Yhteistyötahot -> Alueellinen yhteistyö

Esitys: Ohjausryhmä esittää näkemyksensä eettisten kysymyksiin liittyvän toiminnan järjestämistä alueellisesta näkökulmasta. Lausunto lähetetään ohjausryhmälle vielä ennen lähettämistä eteenpäin.

Asian käsittely: Kehittämissuunnittelija esitteli lyhyesti ETENEn toimintaa. Esille tuli toiminnan järjestäminen alueelliselta pohjalta yhdessä kolmen pohjalaismaakunnan alueella sekä myös erva-alueella.

Päätös: Esitetään näitä lausuntoon ja katostaan yhteensopivuus muiden pohjalaismaakuntiemme kanssa.

10§ Muut asiat

Ajankohtaisia tapahtumia.

11§ Kokouksen päättäminen ja seuraavat kokoukset

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.40. Seuraavat kokoukset ovat to 29.9. klo 13–15.30 ja ma 21.11. samaan aikaan.

Liite 1.**SHLain valmistelun tilanne**

- Lain valmistelu on avointa – mahdollisuus vaikuttaa
- Tavoitteena lakiesitys 31.12.2011 mennessä
- Nyt vielä varsin luonnosmainen
- Hallitusohjelma?
- Vanhuspalvelulaki?
- Kuulemistilaisuudet 22.6.2011 Helsingissä ja 21.9.2011 Jyväskylässä
- Mahdollisuus järjestää lisää tilaisuuksia

Näkökulma ja perusorientaatio

- Sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen
- Asiakaskeskeisyys/asiakkaan tarpeista lähteminen
- kansalaisen, asiakkaan ohjaus
- Sosiaaliset oikeudet neuvontaan, toimintaan, tukeen, kuntoutukseen ja hoivaan
- Sosiaalihuollon rooli sosiaalisen hyvinvoinnin koko kentässä, rajapintojen tärkeys ja yhteistoiminnan tärkeys
- Köyhyyden ja huono-osaisuuden torjuminen
- Ohjauksen muuttumisen tunnistaminen, uudet toimijat, ristikkäiset ohjausviestit

Määritelmät

- Vanha laki: ” *Sosiaalihuollolla* tarkoitetaan tässä laissa sosiaalipalveluja, toimeentulotukea, sosiaaliavustuksia, sosiaalista luottoa ja niihin liittyviä toimintoja, joiden tarkoituksena on edistää ja ylläpitää yksityisen henkilön, perheen sekä yhteisön sosiaalista turvallisuutta ja toimintakykyä.
- Uusi laki ottanee käsitteitä, esim. sosiaalityö, sosiaalinen hyvinvointi, sosiaalipalvelu
- Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa määritellään käsitteitä palvelurakenteen pohjalta: mm. perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoito, erikoistason sairaanhoito, sosiaalihuolto, jne

Uuden sosiaalihuoltoa säätelevän lain nimi?

- ”Sosiaalihuoltolaki”?
- ”Laki sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisestä ja sosiaalipalveluista”? EDISTÄMISESTÄ JA SOSIAALIPALVELUISTA”?
- ”Laki sosiaalityöstä ja sosiaalipalveluista”?

Lain rakenne (17.5. tilanne)

1. Yleiset säännökset
2. Hyvinvoinnin edistäminen
3. Tuen ja avun tarpeet, joihin sosiaalihuollon on vastattava
4. Miten tarpeisiin vastataan
5. Keinot, joilla avun/tuen tarpeisiin vastataan
6. Avun ja tuen tarpeen selvittäminen ja arviointi sekä päätöksenteko
7. Palvelujen laadun turvaaminen
8. Erinäiset säännökset

Liite 2.

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Asia: LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSEN LUONNOKSESTA IÄKKÄÄN HENKILÖN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN SAANNIN TURVAAMISESTA

Viite: Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö

Sosiaalialan osaamiskeskusjohtajat esittävät lausuntonaan seuraavaa:

Sosiaalialan osaamiskeskusjohtajat antoivat lausuntonsa sosiaalihuoltolain valmistelua koskevaan väliraporttiin. Siinä esiin tuodut kannanotot ja näkökulmat ovat ajankohtaisia myös arvioitaessa luonnosta hallituksen esitykseksi iäkkään henkilön palvelujen saannin turvaamisesta.

Pidämme tärkeänä sitä, että sosiaalihuoltolaista tehdään vahva yleislaki, jossa turvataan eri väestöryhmien oikeudet palveluihin sekä säädetään kaikkia väestöryhmiä yhteisesti koskevista asioista kuten asiakkaan osallisuudesta, moniammatillisesta yhteistyöstä, palvelujen kehittämisestä tai esimerkiksi valvonnasta. Ikäihmisiä koskevat sosiaalipalvelut ja hoiva voidaan sisällyttää valmisteilla olevaan sosiaalihuoltolakiin. Uudella terveydenhuoltolailla turvataankin jo ikäihmisten terveyspalvelut.

Osaamiskeskusjohtajat ovat aiemmin lausuneet, että uudistettavan lainsäädännön tulee paremmin kannustaa ja velvoittaa eri hallintokuntia ja toimijoita yhteistyöhön ja että sosiaali- ja terveyspalveluista tulee muodostua asiakkaiden ja potilaiden kannalta toimiva, toisiaan tukeva ja täydentävä kokonaisuus.

Kuten luonnoksessa todetaan, palvelujen piiriin tulevien henkilöiden ikärajasta säätäminen ei ole ongelmallista. Tämä näkyikin vaikeutena määrittää lain piiriin kuuluvien joukko, kun ikä sinällään ei voi olla oikeuttava tekijä. Ikäihmisten palvelujen vahvistaminen on kannatettavaa, mutta luonnollisemmin tästä voitaisiin huolehtia osana nykyistä tai uudistettavaa lainsäädäntöä (sosiaali- ja terveydenhuoltolaki), jolloin todennäköisesti voitaisiin välttää tulkintaongelmat siitä, kenellä on oikeus palveluun.

Suurin osa luonnoksessa esitetyistä asioista toteutetaan monissa kunnissa jo nyt. Täten laki, jonka päätavoite on saada toimijat noudattamaan olemassa olevia lakeja, suosituksia ja ohjeita, näyttäytyy useilta osin erillislakina tarpeettomalta.

Painotus ennalta ehkäisevän työn suuntaan on kannatettavaa, samoin ikäihmisten oman roolin ja heidän kuulemisensa korostaminen sekä ohjaus- ja neuvontatoiminnan vahvistaminen. Nämä asiat ovat keskiössä myös sosiaalihuoltolain uudistuksessa.

Sosiaalihuollon käsitteistö on moninainen. Lakien uudistamisessa tulee päämääränä olla, ettei sosiaalihuoltoa koskevissa laeissa käytetä jatkossa eri käsitteitä. Mikäli ikäihmisten palvelujen saannin turvaamisesta säädetään erillinen laki, on käsitteistön oltava linjassa uudistettavan sosiaalihuoltolain käsitteistön kanssa. Luonnoksessa on esimerkiksi valittu käsitteet hoiva ja kuntoutus, mutta huolenpidon käsitettä ei käytetä, kuten ei sosiaalisen toimintakyvynkään käsitettä.

Tällä hetkellä kunnissa joudutaan tekemään useita suunnitelmia tai kertomuksia strategioiden lisäksi. Lainsäädännöllä ei tule pirstaloida sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja kehittämistoimintaa, vaan edesauttaa näiden rinnakkaista ja paljolti yhteistä toimintaa palvelujen kehittämisessä. Tämä edellyttää mahdollisuuksia ja velvollisuuksia käyttää tietoa suunnittelun ja kehittämisen apuna. Kyse on ennemminkin kokonaisuuksien ohjaamisesta, koordinoinnista ja seurannasta kuin yksittäisille väestöryhmille tehtyjen asiakirjojen laatimisesta. Lisäksi yksilötasolla on jo melkoinen määrä eri tarkoituksiin tehtäviä hoito- ja palvelusuunnitelmia, joiden yhteensovittaminen ei ole kenenkään vastuulla. Näiden laatiminen toteutuu myös vaihtelevasti.

Tästä syystä on välttämätöntä, että kyseessä oleva suunnitelma on osa yleistä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua, kuten terveydenhuoltolaissa säädettyä hyvinvointikertomusta ja valmisteilla olevassa sosiaalihuoltolaissa esitettyä hyvinvointiraporttia ja/tai – kertomusta.

Sosiaalialan osaamiskeskusjohtajat

Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus , ISO; Tarja Kauppila
Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Socom, Tarja Myllärinen
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Koske, Marja Heikkilä
Länsi- ja Keski-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Sosiaalitaito, Merja Salmi
Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus Sonet Botnia, Arto Rautajoki
Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Kaisa Kostamo-Pääkkö. Petri Kinnunen
Päijät-Hämeen ja Itä-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Verso, Päivi Hiltunen
Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Socca, Pirjo Marjamäki
Ruotsinkielinen sosiaalialan osaamiskeskus FSKC, Torbjörn Stoor
Sosiaalialan osaamiskeskus Pirkanmaalla, Kanta-Hämeessä ja Satakunnassa, Pikassos, Kristiina Laiho
Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Vasso, Merja Anis

Tampere 27.5.2011

Osaamiskeskusjohtajien puolesta

Kristiina Laiho

3.

Taustalla vaikuttamassa

- Kunta- ja palvelurakennemuutos: vahvempia kuntia, laajempia yhteistoiminta-alueita
- Sosiaali- ja terveydenhuollon keskeiset lainsäädäntöuudistukset: terveydenhuoltolaki, sosiaalihuollon lait, ”SOTE-järjestämislaki”
- Uusi hallitusohjelma
- STM:n Sosiaalisesti kestävä Suomi 2020 -strategia
- Kaste II -ohjelma

Johtajien tehtäväksi selvittää

- Sosiaalihuollon ja perusterveydenhuollon palvelujen yhteinen kehittäminen
- Sosiaalialan osaamiskeskusten ja perusterveydenhuollon yksiköiden yhteistyörakenne

Näkökulmia selvitykseen 1 (2)

- Aikaisemmat kehittämistyöstä tehdyt selvitykset
- Nykytilan analyysi alueilla: osket ja pth-yksiköt (suunnitellut, rakentumassa olevat, toiminnassa olevat yleislääketieteen yksiköt)
- Ohjaus: laki, asetus ja neuvottelukunta vs. laki, pth-kehittämisen verkosto ja perusterveydenhuollon neuvottelukunta – molemmille Kaste-ohjausta
- Toiminta-aluejaot: oskealueet ja sairaanhoitopiirit/Erva-alueet
- Hallinto-organisaatiot: alueellisesti varioivat ratkaisut vs. sairaanhoitopiirit
- Rahoitus: valtionavustus perustoimintaan (ml. pieni erityisavustus saamenkieliset, pohjoismainen yhteistyö, ruotsinkieliset palvelut) + kuntien ym. toimijoiden hankkeet/asiantuntijapalveluhankinnat
vs. sairaanhoitopiirien rahoitus + erityisvaltionavustus + hankerahoitus
- Henkilöstö: vakinaisten vakanssien määrä vs. määräaikaisten vakanssien määrä; moniammatillisuus/-tieteisyys vs. perinteisesti yhden tieteenalan hallitsevuus, kehittämisosaamisen painotus vs. perinteisesti tutkimusosaamisen painotus

Näkökulmia selvitykseen 2 (2)

Osaamisen kehittäminen esim.:

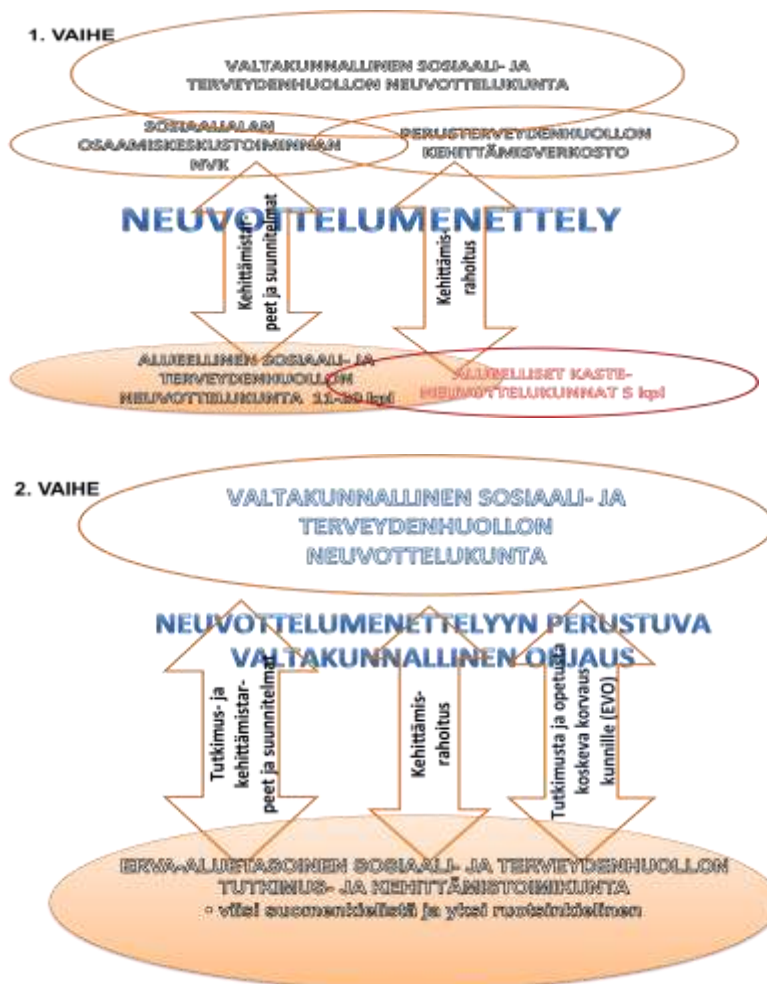
- Yliopistoyhteistyö: monipuolinen tutkimus-, koulutus- ja kehittämis-yhteistyö vs. painotus yhden tieteenalan tutkimukseen ja koulutukseen
- Ammattikorkeakouluyhteistyö: monipuolinen yhteistyö eri puolilla maata oskejen kanssa vs. keskimäärin vähemmän yhteyksiä alueilla perusterveydenhuollon kehittämiseen

Uudistuksen tavoitteet

- Selkeä yhteinen tulevaisuuden kehittämisnäky sosiaali- ja terveydenhuoltoon
- Vahva strateginen (pitkän aikavälin) ja operatiivinen johtamisote palvelujen laadun, vaikuttavuuden ja taloudellisuuden sekä työn jatkuvuuden (ml. alan vetovoiman) tueksi
- Tutkimuksellinen koulutus- ja kehittämistoiminta laajasti käytännön työelämän avuksi
- Kestävä ja joustava kehittämisrakenne, joka kattaa koko maan ja alan - perusteista erityisiin kysymyksiin
- Kohtuullinen ”rauhallinen rahoitus”, panoksia myös innovaatioihin

Uudistuksen toteutus

- Vaiheittain eteneminen
 - lähivuodet, pitemmän aikavälin visio
- Dialogisesti
 - osapuolet tasavertaisesti mukaan alueilla ja valtakunnallisesti
- Järjestelmällisesti
 - ideointi, suunnittelu, pilotointi/toteutus, seuranta, arviointi
- Ennakoidusti
 - siirtymäajat ja selkeät yhteiset pelisäännöt

Uudistus edellyttää

- Mahdollisimman avointa, ennakoluulotonta ja laaja-alaista keskustelua – lupaa, tilaa ja rohkeutta ideoida ja visioida
- Yhteisiä linjauksia ja tahtotilaa
- Normitukea
 - lait, asetukset...
- Resurssitukea
 - valtionavustus, erityisvaltionavustus...
- Informaatiotukea
 - alueellinen hyvinvointitieto, tutkimusnäyttö...
- Hallinnollista tukea
 - organisoituminen, strateginen ja operatiivinen johtaminen...

Esimerkkejä osaamiskeskuksen ja perusterveydenhuollon yksikön yhteistoiminnasta

- Hankeyhteistyö
- Koulutusyhteistyö
- Yhteistyö työvoimatarpeen ennakoinnissa
- Kuntien tuki hyvinvointikertomusten ja järjestämissuunnitelman tekemisessä (uusi terveydenhuoltolaki, tulossa oleva sosiaalihuollon ls:n uudistus)
- Sosiaali- ja terveysjohdon työkokousten järjestäminen